

Sygn. akt XVI GC 159/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVI Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Marian Kociołek

Protokolant: Emilia Mielniczek

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016 r. w W.

na rozprawie sprawy z powództwa **L. B.**

przeciwko (...) **Sp. z o.o. w W.**

o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały

orzeka:

I. stwierdzić nieważność uchwały (...) w sprawie zmiany umowy spółki, podjętej w dniu 11 stycznia 2016 r. przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. w W.,

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz L. B. kwotę 3.097,- (trzy tysiące dziewięćdziesiąt siedem) zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSO Marian Kociołek

Sygn. akt XVI GC 159/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 lutego 2016 r. powód L. B. wniósł przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie Uchwały(...) podjętej w dniu 11 stycznia 2016 r. przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. w przedmiocie zmiany § 6 Umowy Spółki, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że powód jest wspólnikiem pozwanej posiadającym 2 udziały. Jako wspólnik przez kilka lat pełnił funkcję prezesa zarządu. W atmosferze wrogości pozostałych wspólników zdecydował się nie kandydować ponownie na funkcję członka zarządu i wypowiedział stosunek pracy po 17 latach pracy na rzecz spółki. Stosunek pracy rozwiązał się z dniem 1 lipca 2015 r. Powód pomijany był w sprawach spółki i nie zapraszano go na spotkania wspólników. 11 stycznia 2011 r. na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników podjęte zostały cztery uchwały, w tym zaskarżona uchwała (...), którą zmieniono brzmienie § 6 umowy spółki. Po podjęciu uchwały powód zgłosił sprzeciw. Jeszcze przed zgromadzeniem powód informował wspólników, że zgodnie z Uchwałą(...) ulegnie sposób wyceny udziału umarzanego. W ocenie powoda postanowienie nie wskazuje metody wyceny, ponieważ każda z metod w mniejszym bądź większym stopniu bazuje na bilansie spółki. Jedyną uzasadnioną metodą, zdaniem powoda, jest metoda dochodowa, w szczególności metoda zdyskontowanych przepływów gotówkowych. Inne np. metoda aktywów netto, czy porównań rynkowych (mnożnikowa) są nieadekwatne lub niemożliwe do praktycznego zastosowania. Uchwała (...) istotnie uszczupla prawa wspólników redukując możliwość dokonania wyceny jedynie do jednej metody-metody księgowych aktywów netto, która jest najmniej korzystna dla wspólników w przypadku przymusowego umorzenia udziałów, a zdecydowanie najbardziej korzystna dla wspólników, którzy pozostają w spółce. Ponadto

zastrzeżona wypłata należnego wynagrodzenia w ratach bez wskazania ich ilości i podstaw wyliczenia oraz przyjęcie z góry założenia, że powód prowadzi działalność konkurencyjną powoduje, że uchwała(...) jest podjęta w celu pokrzywdzenia powoda. Wskazano także, że uchwała (...) podjęta została z naruszeniem art. 246 § 3 k.s.h. oraz 199 § 4 k.s.h. Wprowadzony tryb umorzenia udziałów ma na celu obejście art. 266 k.s.h. Powód podniósł, że uchwała (...) jest sprzeczna z umową spółki, tj. z § 11 ust. 4, dobrymi obyczajami, a także godzi w interes spółki i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika (pozew k. 2-14).

W odpowiedzi na pozew (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kosztem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że żądanie powoda jest bezzasadne. Wprowadzenie do umowy spółki zapisu o możliwości przymusowego umorzenia udziałów, a więc umieszczenie w umowie postanowienia o charakterze ogólnym i stanowiącego tylko teoretyczną podstawę do dokonywania przyszłych działań w stosunku do wspólników nie oznacza żadnego uszczuplenia praw tych wspólników w rozumieniu art. 246 § 3 k.s.h., tym samym uchwała została podjęta zgodnie z ustawą i § 11 ust. 4 umowy spółki. Ponadto przesłanki przymusowego umorzenia udziałów zostały wprowadzone do umowy spółki w sposób zgodny z bezwzględnie obowiązującymi przepisami oraz umową spółki. Postanowienia dotyczące umorzenia udziałów określone zostały w sposób wyczerpujący, precyzyjny i eliminujący uznaniowość Zgromadzenia Wspólników. Pozwana nie zgadza się z twierdzeniem powoda, że umorzenie udziałów powinno odbywać się w interesie wspólników, których udziały są umarzone. W literaturze przeważa pogląd, że przesłankami przymusowego umorzenia mogą być tak przesłanki natury ogólnej dotyczące spółki, jak również szczególne dotyczące zawinionego działania wspólnika – tzw. sankcyjne, jak i niezależne od wspólnika. W ocenie pozwanej prowadzenie działalności konkurencyjnej przez wspólnika może być przesłanką przymusowego umorzenia. Ponadto uchwała (...) nie została podjęta z naruszeniem dobrych obyczajów, nie godzi w interes spółki i nie jest krzywdząca dla wspólnika (odpowiedź na pozew k. 92-106).

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska merytoryczne w sprawie (replika na odpowiedź na pozew k. 170, pismo procesowe pozwanej k. 199).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. B. był wspólnikiem w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zarejestrowanej w KRS w dniu 16 sierpnia 2001 r., a także pełnił funkcję prezesa zarządu. 1 lipca 2015 r. wskutek upływu trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, rozwiązał się stosunek pracy L. B. na rzecz spółki. W lipcu 2015 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej, na którym dyskutowano w przedmiocie wypłaty wynagrodzenia dla L. B. (okoliczności bezsporne, zeznania świadka A. J., zeznania świadka U. K.).

10 sierpnia 2015 r. zostało zwołane w siedzibie Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zebranie wspólników, o czym nie wszyscy wspólnicy zostali zawiadomieni. Zawiadomienia o terminie zebrania nie został poinformowany L. B., ale i tak stawił się na spotkaniu oraz oświadczył chęć zbycia 2 udziałów. W związku z zaistniałą sytuacją pominięty wspólnik wniósł o przedstawienie pisemnego stanowiska w sprawie. W odpowiedzi prezes zarządu spółki poinformował, że nie miał zamiaru rażąco naruszać art. 20 ks.h., a z którego wynika, że wspólnicy powinni być traktowani jednakowo w takich samych okolicznościach. Wyjaśnił także, że spotkanie nie miało oficjalnego charakteru, zorganizowane zostało w związku z powzięciem wiadomości, że niektórzy wspólnicy podjęli działalność konkurencyjną względem spółki. (pismo z datą 31.08.2015 r. k. 67, pismo z datą 21 września 2015 r. k. 56, pismo z datą 6 października 2015 r. k. 57).

Pismem opatrzonym datą 23 grudnia 2015 r. zawiadomiono L. B. o terminie zgromadzenia wspólników planowanym na dzień 11 stycznia 2016 r. oraz przesłano mu projekty uchwał będących przedmiotem planowanego zgromadzenia. W odpowiedzi na pismo L. B. wskazał, że projekty uchwał budzą wątpliwości zarówno w zakresie formy, jak i treści. W odniesieniu do projektu Uchwały (...) wskazał, że wartość udziału K. K. została określona niezgodnie z umową spółki i jest rażąco zaniżona. W umowie spółki w § 6 ust. 3 wskazano bowiem, że nabycie udziału lub udziałów przez poszczególnych wspólników następuje według wartości udziału lub udziałów ustalonej na podstawie ostatniego

bilansu spółki. Postanowienie to pozostawia zatem wyceniającemu swobodę w wyborze metody wyceny. Ponadto proponowana treść § 6 ust. 10 istotnie uszczupla prawa wspólników redukując możliwość dokonania wyceny jedynie do jednej metody – metody księgowych aktywów netto, która jest najmniej korzystna dla wspólników w przypadku przymusowego umorzenia udziałów, a zdecydowanie najbardziej korzystna dla wspólników pozostających w spółce. Projekt uchwały (...) z kolei narusza treść bezwzględnie obowiązującego przepisu – art. 246 § 3 k.s.h., a także jest sprzeczna z art. 199 ust. 4 k.s.h. (pismo z datą 08.01.2016 r. k. 27-34, zeznania świadka A. J.).

Pismem opatrzonym datą 08 stycznia 2016 r. L. B. korzystając z przysługującego mu prawa kontroli wniósł o udzielenie wyjaśnień w formie pisemnej w zakresie ilości zgłoszeń patentowych, walidacji, badań w 2015 r. w porównaniu z 2014 r., a ponadto w zakresie działalności (...)wniósł o wskazanie nowych spraw zleconych w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. zwrócił się z prośbą o umożliwienie mu przeglądania ksiąg i dokumentów spółki. W odpowiedzi na pismo Prezes zarządu J. N. wskazał, że L. B. prowadzi działalność konkurencyjną wobec spółki (...), w związku z czym istnieje uzasadniona obawa wykorzystania przez wspólnika udostępnionych informacji i dokumentów w celach sprzecznych z interesem spółki, a w konsekwencji wyrządzenia spółce znacznej szkody. Jednocześnie udzielono wspólnikowi odpowiedzi jedynie w zakresie przychodów i kosztów spółki w 2015 r. w porównaniu do 2014 r. (pismo z datą 08.01.2016 r. k. 54-55, pismo z datą 01.02.2016 r. k. 66).

11 stycznia 2016 r. w W. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą W. (Spółka), na którym podjęto cztery Uchwały. Uchwałą (...)zgodę na nabycie przez Spółkę od K. K. jej udziału w kapitale zakładowym Spółki, celem jego umorzenia za zgodą tego wspólnika, za wynagrodzeniem w wysokości (...)zł, które zostanie wypłacone z czystego zysku Spółki w terminie 1 dnia od dnia podjęcia przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników uchwały o umorzeniu udziału. Uchwałą (...) umorzono udział K. K., za jej zgodą, za wynagrodzeniem (...), które zostanie wypłacone z czystego zysku Spółki w terminie 1 dnia od dnia podjęcia uchwały. Uchwałą (...) dokonano zmiany § 6 Umowy Spółki, w ten sposób, że nadano § 6 Umowy Spółki następujące brzmienie:

„§ 6. 1. Zbycie udziałów, albo ustanowienie zastawu na udziałach wymaga zezwolenia udzielonego przez Spółkę.

2. Wspólnicy mają pierwszeństwo w nabyciu udziałów przeznaczonych do zbycia.
3. Nabycie udziału lub udziałów przez poszczególnych Wspólników następuje według wartości udziału lub udziałów ustalonej na podstawie ostatniego bilansu Spółki.
4. Udziały w Spółce mogą być umarżane. Umorzenie udziałów następuje albo z czystego zysku, albo poprzez obniżenie kapitału zakładowego. Umorzenie udziałów połączone z obniżeniem kapitału zakładowego wymaga zachowania procedury związanej z obniżeniem kapitału zakładowego opisanej w art. 263 i następnym kodeksu spółek handlowych.
5. Udziały mogą być umarżone na mocy uchwały Zgromadzenia Wspólników za zgodą Wspólnika, którego udziały mają zostać umarżone, w drodze ich nabycia przez Spółkę. Umorzenie udziałów dokonywane jest za wynagrodzeniem, na warunkach określonych w uchwale Zgromadzenia Wspólników (umorzenie dobrowolne).
6. Udziały mogą być umarżone na mocy uchwały Zgromadzenia Wspólników bez zgody Wspólnika, którego udziały mają zostać umarżone w sytuacji, gdy Wspólnik ten prowadzi działalność konkurencyjną względem Spółki - w rozumieniu § 6 ust. 7 umowy Spółki (umorzenie przymusowe).
7. Przez prowadzenie działalności konkurencyjnej względem Spółki rozumie się świadczenie pomocy w sprawach własności przemysłowej w rozumieniu ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U.2011.155.925 j.t. z późn. zm.), w jakiegokolwiek formie, w tym:

- a) prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej,
- b) wykonywanie pracy lub świadczenie usług na rzecz podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną względem Spółki na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, kontraktu menadżerskiego, umowy współpracy, umowy o świadczenie usług lub jakiegokolwiek innej umowy na podstawie, której Wspólnik wykonuje jakiegokolwiek czynności na rzecz podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną względem Spółki,
- c) uczestniczenie, jako wspólnik w prowadzącej działalność konkurencyjną względem Spółki - spółce cywilnej, osobowej lub kapitałowej,
- d) pełnienie funkcji członka organu w prowadzącej działalność konkurencyjną względem Spółki spółce kapitałowej lub w innym podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą.

Działalnością konkurencyjną względem Spółki jest prowadzenie którejkolwiek z wymienionych w lit. a) - d) powyżej działalności, niezależnie od tego, czy działalność taka wywołuje szkodę dla Spółki.

8. Do podjęcia uchwały Zgromadzenia Wspólników o przymusowym umorzeniu udziałów wymagana jest bezwzględna większość głosów oddanych.

9. Uchwała Zgromadzenia Wspólników o przymusowym umorzeniu udziałów powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego Wspólnikowi za umorzony udział, źródło jego finansowania oraz uzasadnienie określające przyczynę umorzenia.

10. Wynagrodzenie należne Wspólnikowi za przymusowo umorzone udziały będzie równe wartości przypadających na udziały aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy, pomniejszonych o kwotę przeznaczoną do podziału między Wspólników.

11. Przymusowe umorzenie udziałów finansowane z czystego zysku następuje z chwilą podjęcia uchwały w tym przedmiocie przez Zgromadzenie Wspólników. Przymusowe umorzenie udziałów finansowane z obniżenia kapitału zakładowego następuje z chwilą obniżenia kapitału zakładowego. Wypłata należnego wynagrodzenia może nastąpić w aratach.

12. Postanowienia niniejszego paragrafu odnoszące się do „udziałów” mają odpowiednie zastosowanie także do „udziału”.

Uchwała (...) została powzięta w głosowaniu tajnym – wobec nabycia przez Spółkę jednego udziału celem umorzenia – (...) głosów, w tym (...) głosów „za” podjęciem uchwały (...), (...) głosów „przeciw”, głosów „wstrzymujących się” nie oddano. Wspólnicy L. B., A. J., M. P. oświadczyli, że głosowali przeciwko uchwale i złożyli sprzeciw do Uchwały (...).

Uchwałą (...) dokonano zmiany § 11 ust. 1 Umowy Spółki, w ten sposób, że nadano § 11 ust. 1 Umowy Spółki nowe następujące brzmienie: „§ 11.1 Wspólnicy mogą uczestniczyć w Zgromadzeniu Wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez ustanowionych przez siebie pełnomocników. Pełnomocnikiem Wspólnika na Zgromadzeniu Wspólników nie może być osoba prowadząca względem spółki działalność konkurencyjną w rozumieniu § 6 ust. 7 umowy spółki. pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie oraz powinno zostać dołączone do protokołu Zgromadzenia Wspólników” (protokół z Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 11.01.2016 r. w formie aktu notarialnego k. 45-53, zeznania A. J.).

12 stycznia 2016 r. sporządzony został protokół w formie aktu notarialnego z przyjęcia oświadczenia. L. B. oświadczył, że dnia poprzedniego, podczas zgromadzenia wspólników, przed podjęciem uchwał, wskazał, że przed zgromadzeniem

wspólników dostarczył do siedziby spółki adresowane do każdego wspólnika pismo z kancelarii prawnej oraz podczas zgromadzenia przedstawił wspólnikom wycenę, dotyczącą m.in. umarzanego udziału, informując, że wskazane uchwały zawierają braki formalne i materialne i uszczuplają prawa wspólników. Podczas zgromadzenia ograniczono czas wystąpienia wspólnika do 3 minut. Wystąpienie dotyczyło treści uchwał. Wspólnik wskazał, że uchwały są niekorzystne dla wspólnika spółki, sprzeczne z umową spółki, oraz, że dla ich podjęcia niezbędna jest zgoda wszystkich wspólników (protokół z przyjęcia oświadczenia w formie aktu notarialnego k. 25-26).

01 lutego 2016 r. dokonany został w Krajowym Rejestrze Sądowym wpis w zakresie zmiany § 6 oraz § 11 ust. 1 umowy spółki (postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 01.02.2016 r. k. 112, zaświadczenie k. 113).

6 marca 2015 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników. W tym dniu zakończyła się kadencja L. B. jako członka zarządu spółki. L. B. nie uzyskał absolutorium. Miesiąc po podjęciu Uchwały (...) z dnia 11 stycznia 2016 r. podjęta została kolejna uchwała, na mocy której udział powoda został umorzony w trybie art. 199 k.s.h. Wynagrodzenie L. B. za umorzone dwa udziały wyniosło ok.(...) i zostało oszacowane na podstawie przepisów prawa w oparciu o wartość księgową spółki, wynagrodzenie wypłacone K. K. w związku z dobrowolnym umorzeniem jednego udziału zostało oszacowane w drodze porozumienia stron i wyniosło (...)zł (wyjaśnienia pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 21.11.2016 r., zeznania świadka J. L.).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz zeznania świadków U. K., J. C., A. J.. Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie powoda, uznając go za spóźniony.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wnosil o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwały (...) podjętej przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki w dniu 11 stycznia 2016 r. Zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami, aby powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników mogło zostać uwzględnione konieczne jest aby osobie lub organowi występującemu z takim powództwem przysługiwała legitymacja procesowa czynna zgodnie z art. 252 § 1 w zw. z art. 250 k.s.h., wniesienie go przed upływem terminu zawitego oraz wykazanie sprzeczności uchwały z ustawą oraz musi istnieć substrat zaskarżenia w postaci "uchwały". Na podstawie art. 252 k.s.h. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników przysługuje: zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom, wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników, wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad, w przypadku pisemnego głosowania, wspólnikowi, którego pominięto przy głosowaniu lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne albo też, który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

W ocenie Sądu spełnione zostały wszystkie powyższe przesłanki. Niewątpliwie L. B. wykazał, że jest osobą legitymowaną do wytoczenia powództwa zarówno o stwierdzenie nieważności, jak i o uchylenie uchwały, co wynika bezpośrednio z protokołu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 11 stycznia 2016 r. Z dokumentu wynika, że L. B. był w dniu podjęcia Uchwały (...)wspólnikiem pozwanej spółki. Zaprotokołowano w nim także, fakt głosowania przez powoda przeciwko wszystkim uchwałom oraz zgłoszenia sprzeciwu. Pomimo tego, że około miesiąca po podjęciu przedmiotowej uchwały, podjęta została uchwała w przedmiocie umorzenia udziałów powoda, L. B. zachował legitymację do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały. Uwzględniając stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 9 września 2010 r., należy zważyć, że sytuacja wspólnika spółki kapitałowej jest diametralnie inna niż sytuacja jej funkcjonariuszy, których łączy ze spółką jedynie stosunek organizacyjno-kompetencyjny, nawiązywany z chwilą powołania do pełnienia w spółce określonych funkcji. Ustaje on m.in. z chwilą odwołania dokonanego przez właściwy organ lub podmiot. Z tych względów nie można

przenosić poglądu, że osobie odwołanej ze składu organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie przysługuje legitymacja do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą, na wspólników spółki. W orzecznictwie przyjmuje się, że były akcjonariusz/udziałowiec zachowuje legitymację do zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia, która dotyczy jego praw korporacyjnych lub majątkowych, natomiast traci legitymację do zaskarżania uchwał, które nie dotyczą jego praw (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28.09.1995 r., III CZP 124/95, OSNC 1996, nr 1, poz. 10 oraz w wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.12.2001 r., III CKN 525/00). Przyjęcie poglądu odmiennego, przewidującego utratę legitymacji przez wspólnika, którego wszystkie udziały zostały umorzone do zaskarżenia uchwał podjętych w przedmiocie umorzenia, pozbawiałaby go jakiegokolwiek ochrony praw korporacyjnych, zwłaszcza wtedy gdy skorzystanie z instytucji umorzenia udziałów prowadziłoby do obejścia innych przepisów umożliwiających usunięcie wspólnika ze spółki (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., I CSK 530/09, Legalis 276036). Z powyższych względów powód posiadał legitymację do zaskarżenia uchwały w przedmiocie dodania do umowy spółki postanowień w zakresie przymusowego umorzenia udziałów, na podstawie których umorzono udziały powoda.

Zachowany został również sześciomiesięczny termin wskazany w art. 252 § 3, bowiem powód powziął wiedzę o uchwale(...) w dniu jej powzięcia tj. 11 stycznia 2016 r., natomiast pozew został złożony 10 lutego 2016 r.

W odniesieniu do przesłanki sprzeczności z ustawą, należy wskazać, że w ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, że uchwała (...) jest sprzeczna z treścią art. 246 § 3 k.s.h. W świetle tego przepisu uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy. Powód wskazywał natomiast, że uchwała (...), uszczuplająca prawa udziałowe, została podjęta – wobec nabycia przez spółkę jednego udziału celem umorzenia – (...)głosami, w tym oddano (...)głosów „za” i (...)głosów „przeciw”, co stanowi naruszenie art. 246 § 3 k.s.h. Uwzględniając stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie należy zważyć, że prawa udziałowe nie zostają uszczuplone przez dodanie do umowy spółki postanowień przewidujących przymusowe umorzenie udziałów, ponieważ taka zmiana jedynie otwiera możliwość umorzenia udziałów bez zgody wspólników, powoduje powstanie nieodwołalnej, warunkującej przymusowe umorzenie udziałów regulacji na poziomie statutowym (art. 199 § 1 k.s.h.). Dopiero umorzenie udziałów na skutek spełnienia się przesłanek określonych w zmienionej umowie spółki i przepisach art. 199 k.s.h. spowoduje uszczuplenie praw udziałowych. Wykładnia językowa art. 246 § 3 KSH, poparta argumentami natury historycznej, prowadzi zatem do wniosku, że przepis ten nie ma zastosowania do uchwał dotyczących zmiany umowy spółki określających przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów. Do podjęcia uchwały dotyczącej zmiany umowy spółki określającej przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów wystarcza więc, większość dwóch trzecich głosów (art. 246 § 1 k.s.h.) (Wyrok SN z dnia 12 maja 2005 r., V CK 562/04, Legalis 70745, Wyrok SA w Łodzi z dnia 23 sierpnia 2013 r., I ACa 348/13, LEX nr 1363292). W świetle powyższego nie jest zasadny zarzut obrazy art. 246 § 3 k.s.h., bowiem uchwałą (...)nie umorzono udziałów L. B., a jedynie wprowadzono do umowy spółki regulacje dotyczące umorzenia udziałów. Ponadto uchwała została podjęta większością(...), a więc zachowana została wymagana większość dwóch trzecich głosów.

Zdaniem Sądu powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały zasługuje jednak na uwzględnienie ze względu na naruszenie art. 266 § 1 k.s.h., który daje możliwość sądowego wyłączenia wspólnika ze spółki z ważnych przyczyn. W ocenie Sądu zastrzeżenie w umowie możliwości umorzenia udziału na mocy uchwały Zgromadzenia Wspólników bez zgody wspólnika, którego udziały mają zostać umorzone w sytuacji, gdy wspólnik ten prowadzi działalność konkurencyjną względem spółki, stanowi obejście art. 266 § 1 k.s.h. W orzecznictwie wskazuje się, że ważną przyczyną wyłączenia wspólnika może być między innymi prowadzenie działalności konkurencyjnej wobec spółki (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 29 listopada 2007 r., I ACa 925/07, LEX nr 370721). Należy zgodzić się z poglądem Sądu Najwyższego zgodnie, z którym instytucja przymusowego umorzenia udziałów nie może być wykorzystywana do usunięcia wspólnika ze spółki z przyczyn, które ma na względzie art. 266 § 1 k.s.h. (Wyrok SN z dnia 12 maja 2005 r., V CK 562/04, Legalis 70745). W ocenie Sądu za powyższą argumentacją przemawia także fakt, iż spółka została zarejestrowana w rejestrze w dniu 16 sierpnia 2001 r., a wspólnicy dopiero 11 stycznia 2016 r. podjęli uchwałę (...), którą dodali do umowy spółki postanowienia dotyczące zakazu konkurencji. Nie ulega wątpliwości, że podjęcie

przedmiotowej uchwały miało na celu pozasądowe wyeliminowanie L. B. ze spółki, o czym również świadczy podjęcie w terminie miesięcznym od powzięcia uchwały (...) uchwały w przedmiocie przymusowego umorzenia udziałów powoda.

Na marginesie, należy zważyć, że powód na wypadek niestwierdzenia przez Sąd nieważności uchwały (...)wnosił o jej uchylenie. Zgodnie z art. 249 § 1 k.s.h. uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. Przesłanki powództwa z art. 249 § 1 k.s.h. podzielić można na dwie grupy: pierwsza to sprzeczność uchwały z ustawą lub sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami; druga grupa to godzenie przez uchwałę w interes spółki lub cel uchwały w postaci pokrzywdzenia wspólnika. Aby powództwo o uchylenie uchwały mogło zostać uwzględnione uchwała musi spełniać co najmniej jedną przesłankę z pierwszej grupy i co najmniej jedną z drugiej grupy.

Powód wnosząc o uchylenie uchwały (...)wskazywał na jej niezgodność z umową spółki, sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interes spółki oraz pokrzywdzenie wspólnika. W ocenie L. B. uchwała(...) była sprzeczna z umową spółki, bowiem podjęta została z naruszeniem kworum ustalonego § 11 ust. 4. Twierdzenie powoda nie zasługuje w tym zakresie na akceptację, a to z uwagi na fakt, iż powód nie załączył do pozwu dokumentu umowy spółki, przez co Sąd pozbawiony został możliwości dokonania oceny. Pomijając jednak ten fakt, należy zważyć, że powód w treści uzasadnienia pozwu przytoczył treść § 11 ust. 4, zgodnie z którym „Uchwały co do zmian spółki, zwiększających świadczenia wspólników lub uszczuplających ich prawa wymagają zgody wspólników, których dotyczą”. W ocenie Sądu treść przytoczonego postanowienia jest tożsama z treścią art. 246 § 3 k.s.h., a rozważania w zakresie zgodności tego bezwzględnie obowiązującego przepisu zostały poczynione powyżej. W związku z czym uznając, że prawa udziałowe nie zostają uszczuplone przez dodanie do umowy spółki postanowień przewidujących przymusowe umorzenie udziałów, nie można było orzec o sprzeczności uchwały z § 11 ust. 4 umowy spółki.

W ocenie Sądu powództwo o uchylenie uchwały (...)zasługiwałoby na uwzględnienie z uwagi na jej krzywdzący dla wspólnika charakter oraz sprzeczność z dobrymi obyczajami. Treść § 6 ust. 10 umowy spółki, dodana uchwałą (...), chociaż zgodna z art. 199 § 2 k.s.h. ma na celu pokrzywdzenie wspólnika, bowiem wskazana metoda wyceny umarżanych udziałów – metoda aktywów netto zmierza do ustalenia najniższej wartości udziału wspólnika, podczas gdy wynagrodzenie za umorzenie przymusowe udziałów mogłoby zostać ustalone w oparciu o inne, bardziej korzystne metody wyceny. Za powyższym przemawia także treść, przyjętego uchwałą (...) § 6 ust. 3 umowy spółki, zgodnie, z którym nabycie udziału lub udziałów przez poszczególnych wspólników następuje według wartości udziału lub udziałów ustalonej na podstawie ostatniego bilansu spółki. W ocenie Sądu każda z metod wyceny w mniejszym lub większym stopniu bazuje na sprawozdaniach finansowych spółki, w tym na jej bilansie. Zatem w przeciwieństwie do umorzenia przymusowego udziału, w przypadku nabycia przez poszczególnych wspólników udziałów, postanowienie § 6 ust. 3 umowy spółki kształtuje kompetencję wspólników do każdorazowego ustalania metody wyceny udziałów. Zgodnie z tym postanowieniem wspólnicy mogą określać wedle własnego uznania metody w oparciu, o które nabywane będą udziały. Postanowienia Uchwały (...) uwzględniają, zatem interesy wspólników pozostających w spółce, natomiast w krzywdzący sposób traktują wspólników, których udziały zostaną umorzone. Uchwała (...) ma zatem na celu pokrzywdzenie wspólnika, który w zamian za utratę wszelkich praw i obowiązków przysługujących mu z posiadanych udziałów, otrzymuje wynagrodzenie najniższe z możliwych. Powyższe działania nie zasługują na aprobatę, tym bardziej, że jak już wyżej wspomniano, postanowienia wprowadzone uchwałą (...)zmierzają do obejścia art. 266 k.s.h. przewidującego możliwość wyłączenia ze spółki wspólnika z ważnych powodów oraz wyeliminowania ze spółki wspólnika niewygodnego.

Wobec powyższego treść uchwały(...) jest także sprzeczna z dobrymi obyczajami, które stanowią rodzaj klauzuli generalnej odwołującej się do pozanormatywnych reguł etycznych i moralnych powszechnie akceptowanych w stosunkach międzyludzkich. Pojęcie dobrych obyczajów odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki, lecz także przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami (Wyrok SA w Poznaniu z dnia 01 kwietnia 2014 r., I ACa 91/14).

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w punkcie II sentencji wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania wyrażoną w art. 98 k.p.c. Na zasądzoną kwotę składają się: koszty zastępstwa procesowego powoda ustalone w oparciu o § 8 pkt 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – 1.800,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17,00 zł, opłata sądowa od pozwu – 2.000,00 zł.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji orzeczenia.

SSO Marian Kociołek

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi powoda,
- pełnomocnikowi pozwanej.

2. odnotować w systemie dane pełnomocnika powoda – adw. Ł. G. (pełnomocnictwo k. 237).

SSO Marian Kociołek